

Historiker med meninger

Horsensianeren Leo Tandrup fylder 60 år

Tekst: Paul Nielsen
Foto: Lene Sørensen

HORSENS - Engang var billedet af en historiker en ældre herre med gråt skæg, der stod lænet op ad skrivepulten og prentede bogstaver med en fjerpen, mens lorgnetterne gled længere ned på næsen.

Sådan er det ikke mere. I hvert fald vil denne opfattelse blive kraftigt revideret, når man besøger købmandssønnen fra Horsens, Leo Tandrup, der er lektor ved Århus Universitet, og som også gennem foredrag spreder sine budskaber og meget positive livssyn med mild hånd over de mange, der møder op. En ting kan man sige

med sandhed: Kedelig er Leo Tandrup ikke.

Hjem til Horsens

Han er netop flyttet tilbage til sin fødeby med hustru og to børn - til Jyllandsgade 47, hvor man ofte skal kante sig rundt i stuerne, fordi store buste- og hundredvis af bøger optager megen plads. Det kan for nogle måske virke lidt dystert, men det lyse smil og den glade, veloplagede latter kan omgående jage de dystre tanker langt uden for husmurene.

På mandag den 14. marts fylder Leo Tandrup 60 år. I den anledning har nogle mennesker sat sig sammen og udsendt en bog om ham med titlen »Havkat mellem hav og himme«.

Midt i strømmen

Titlen kan have nogen relevans til et par betragtninger, som professor P. G. Lindhardt engang kom med i et brev til Tandrup: »En forfriskende havkat midt i strømmen af historiske nytårstorske«.

På omslaget af bogen står, at den er skrevet af »mennesker, hvis liv er berøre af den omstridte videnskabsmand, forfatter og debattør«. Og man behøver heller ikke at være sammen med Tandrup ret længe, før han er langt inde i synspunkter og betragtninger, som antagelig vil få nakkehårene til at rejse sig på mange mennesker. Fordi nogle vil føle sig provokeret, men inderst inde muligvis også erkende, at her er der en historiker, der har sine meningers mod uden af deri grund at stille sig i positur.

Christian Firtal

Leo Tandrup blev dr. Phil i 1979 på en stor bog om Christian den Fjerdes udenrigspolitik i to bind: »Mod triumf eller tragedie«. Udoverdethistoriske korrekte er bogen faktisk en af de mest interessante og

er så spændende som en kriminalroman, at man under læsningen næsten må snappe efter vejret. Tandrup siger, at han begyndte for alvor at beskæftige sig med Christian Firtal i 1962 samtidig med Cuba-krisen.

- Jeg har altid studeret historie af hensyn til nutid og fremtid. Historien som sådan siger mig ikke noget. Det er i virkeligheden som at samle på frimærker. Og så vil jeg gerne fremhæve, at min interesse for historie blev skabt af min klasse-lærer på Kildegades skole, Viggo Nielsen, der endte i Gestapos klør. Han blev faktisk som en ekstra far for mig, fortæller Leo Tandrup.

Onkel Vuf

- Viggo Nielsen lærte os, at alle skulle være ansvarlige for, hvad der foregik, og faktisk lod han de klogeste hoveder være med til at undervise de mindre begavede. Det var sådan, at de seks bedste i klassen fik ug

i alle fag. Så blev Viggo Nielsen sendt i kz-lejr, og hans efterfølgere gav os dårligere karakterer. Vi var rasende, så allerede dengang opdagede jeg, hvor meget lidt udviklet det er herhjemme at rose.

- Viggo Nielsen understregede det vigtige i at handle rigtigt. Omvendt havde jeg en onkel, der den 9. april 1940 kørte nazisterner i møde med hagekorsflag. Jeg var bare syv år, men jeg opponerede kraftigt imod ham, og det gav konfrontationer. For øvrigt kaldte vi børn i Solgården ham Vuf. Det skyldtes, at han ikke ville lade os spille bold ved ejendommen, men vi kunne altid høre, når han kom, fordi han havde en hund, der bjæffede. Så gav vi

Må blande sig

- Jeg har lært at arbejde med eksistens-problemer og gøre modstand mod uret. Det er et spørgsmål om, hvordan man bevæger sig gennem livet, og hvilke livsbilleder man skaber. Ånd er blot en evne, viljen til at bryde ind i sit eget og andres liv og nå frem til det bedst mulige. Og det med at blande sig - jeg synes, vi lever i et forbandet samfund, hvor vi lader hinanden i fred. Faktisk lever vi, som vi var levende døde.

- Efter min mening er man nødt til at blande sig. Ellers dør man mentalt. Jeg ved udmærket, at mit historiesyn er meget lidt anerkendt af de professionelle historikere. De skriver så neutralt, at folk falder i søvn under læsningen.

Intetsigende

- Men jeg skal gerne indrømme, at hvis en tekst skal være livfuld, kræver det et utroligt engagement. I dag skal det bare være objektivt, men resultatet udmøntes så i, at det bliver intetsigende. Hvis man ikke kender sin egen tilværelse, kan man heller ikke skrive om andres. Det har også noget at gøre med kærligheden i sit eget forhold og til andre.

- Man skal beskæftige sig med livets forskellige problemer, kærlighed og venskab, svig og nederlag m.m. Hvis man ikke tør det, bliver det hele kedeligt.

Michelangelo

- I 1992 skrev jeg en stor bog om Michelangelo, som

jeg kalder verdens største kunstner. Jeg har altid været optaget af ham, og så skete der det, at jeg traf min nuværende kone Gitte, der er kunsthistoriker, på det danske akademi i Rom. Det satte en stadig standende dialog i gang og et fællesskab, som er uvurderligt.

- Jeg ved, at meget kan blive svært, når man i et ægteskab arbejder. Ægtefællerne kan sjældent få tid til sig selv eller deres børn, og netop Michelangelo var fortaler for forsømte børn. Jeg mener, at vi i vor tid skal bruge vore sanser, mere end vi gør. Ellers ender vi i det, jeg kalder et »kirkesamfund«.

Forarmet liv

- Selvom det måske nok kan lyde lidt filosofisk, tænker jeg meget på, at vi egentlig lever en forarmet tilværelse. Der er ikke meget, vi tror på. Det skulle da lige være, at mennesket er den ypperste skabning, en Gud på jorden. Og det med nihilismen. Vi er hverken socialistere eller liberalister, men i virkeligheden ingenting. Den civilisation, vi lever i, er præget heraf. Vi tror ikke på noget, og derfor er mennesket dybt forarmet.

- Men i kulturen tror vi på et fællesskab, at der ligger værdier i at gøre noget for andre uden at få noget til gengæld. Det er mit ønske, at kulturen kan blive sat i centrum igen. Vi skal ligesom bevæge os på en stige - op og ned, aldrig blive stående på samme sted. Samtidig skal vi bestemt ikke tro, at vi kan blive som Gud selv.

Lige forelsket

- Jeg har taget noget meget væsentligt med mig hjemmefra. Det var kærligheden mellem mine forældre. Far var lige så forelsket i sin kone, da hun døde, som den dag de blev gift.

- Jeg holder mange foredrag og vil gerne være med til at bidrage til, at folk får det bedre. Jeg taler om eksistensen og skabelsen af en mennesketype, der kan være sig selv bekendt. Fremfor alt: Vi skal ikke lukke os inde, for så får vi ikke skabt bedre mennesker, siger Leo Tandrup.

Leo Tandrup i hjemmet i Jyllandsgade, hvor bøgerne og gips-busterne dominerer. På bordet ses bogen »Havkat mellem hav og himmel«, som hylder Leo Tandrup i anledning af hans 60 års fødselsdag på mandag.